

Saksframlegg

HØRINGSSVAR – ENDRINGER I KOMMUNEHELSE TJENESTELOVEN – ET VERDIG
TJENSTETILBUD. FORSLAG TIL NY FORSKRIFT OM EN VERDIG ELDREOMSORG.
VERDIGHETSGARANTIE

Arkivsaksnr.: 09/45509

Forslag til vedtak:

Formannskapet slutter seg til rådmannens utkast til høringsuttalelse.

Saksutredning:

Høringsuttalelse

Høringsnotatet viser til Omsorgsplan 2015 om kvalitets- kapasitets- og kompetanseutfordringene i omsorgstjenesten. Det foreslås å presisere kommunehelsetjenesteloven slik at det klart skal fremgå at enhver har rett til et verdig tjenestetilbud når han eller hun har behov for det.

De forslag til endringer i kommunehelsetjenesteloven – et verdig tjenestetilbud - som nå er ute på høring, har fokus på eldreomsorgen. Trondheim kommune er enig i at enhver har rett til et verdig tjenestetilbud. Imidlertid handler verdighet om en rekke forhold; bl.a. fysisk utforming av bygg med omgivelser, om faglig integritet, gode standarder, fagprogrammer og kvalitetsindikatorer, kulturtilbud, etiske holdninger, livsglede, mestring og en god dialog med brukere og pårørende, men også individuelt tilpassede tilbud ut fra den enkeltes behov og personlige bakgrunn. Dette vil bli belyst gjennom noen eksempler fra Trondheim kommune.

Trondheim kommune har vedtatt en egne Eldreplan for perioden 2007-2015. En av hovedmålsettingene i Eldreplanen er at alle som har behov for bistand for å mestre egen hverdag, skal få nødvendig helsefremmende og forebyggende tjenester, oppfølging, habilitering, rehabilitering, behandling og omsorg av høy faglig kvalitet. Kvalitetsforskriften ligger her som en basis for de tjenester Trondheim kommune skal yte til alle tjenestemottakere som mottar helse- og omsorgstjenester.

Gjennom arbeidet med Eldreplan har helse- og velferdstjenesten hatt fokus på innhold og verdighet i utøvelse av våre tjenester. I 2008 inngikk Trondheim kommune for eksempel en intensjonsavtale med Stiftelsen Livsglede for Eldre som fokuserer på livsglede; både for beboere og ansatte. I løpet av høsten 2009 er pilotprosjektet livsgledesykehjem klar med kriterier for sertifisering av livsgledesykehjem.

Trondheim kommune har i løpet av de siste 5-10 årene bygget 11 nye sykehjem og rehabilitert så og si samtlige institusjoner. De nye helse- og velferdssentrene er betydelig mer leddrevne enn de gamle sykehjemmene som hadde lange korridorer, få bad, stor avstand til fellesrom etc. Byggene i seg selv har bidratt til at de ansatte får mer tid til hver beboer. De fleste nye enheter har gode tilrettelagte uteareal som brukere kan bevege seg fritt i, med eller uten følge, og flere enheter har etablert en sansehage. For å fylle disse nye lokalene med aktiviteter, har Trondheim kommunen de siste 4 årene tilsatt til sammen 30 aktivitører og 7 miljøverter som skal bidra til at beboere i sykehjem og i omsorgsboliger i nærmiljøet, skal få tilbud om sosiale aktiviteter og kulturelle opplevelser for eksempel gjennom Den kulturelle spaserstokken.

For å følge opp kvalitetsforskriften har Trondheim kommune utviklet et overordnet kvalitets- og avvikssystem med rapportering mellom enhetene og rådmannen. Dette skal sikre at organisasjonen til en hver tid har tjenester som er forsvarlig da forsvarlighet må være et grunnlag for at brukerne skal oppleve verdighet i hverdagen. Rådmannen har sammen med enhetene i helse- og velferdstjenesten har et fortløpende fokus på tjenestekvalitet. Utvikling av kvalitetsstandarder, rutiner, prosedyrer og avvikshåndtering inngår som viktige elementer for læring i vår organisasjon. Verdighet handler blant annet om å ta mennesker på alvor. Å sikre arenaer for at mennesker kan bli sett og hørt er viktige tiltak for dette. Rådmannen og enhetene har faste møtepunkter med tillitsvalgte og ulike brukerråd for å sikre innspill fra ulike grupperinger. Samhandling og god dialog med pårørende skal sikre brukermedvirkning og avklare forventninger.

Programmet Helhetlig Pasientforløp i eget Hjem (HPH) er lagt inn i kvalitetsutviklingsprogrammet for hjemmetjenestene i Trondheim kommune. Dette programmet er et systematisk utskrivelses- og oppfølgingsprogram for brukere av hjemmetjenesten med fokus på mestring og livskvalitet ved

Trondheim kommune

siden av faglige standarder. Her er samarbeidet mellom brukerne, sykehus, hjemmetjenester og fastlege sentralt.

Prosjektet Hverdagsmestring i hjemmet(HMH) har fokus på å styrke primærkontakt i forhold til ansvar- og rolleforståelse gjennom kompetanseheving, refleksjon, veiledning og bedre system for samarbeid. Ansattes deltagelse i utvikling av målskisse og primærkontaktrutine, har vært en viktig faktor i implementeringsarbeidet. Hovedmålene i HMH er å øke ansattes bevissthet og fagkompetanse i forhold til brukernes muligheter og evne til mestring og mening i hverdagen, og at brukerne av hjemmetjenesten skal få bo hjemme så lenge de ønsker det og det er faglig forsvarlig. Trondheim kommune vedtok i 2007 revisjon av kommunens felles etiske retningslinjer. For å kvalitetssikre etikkarbeidet er det nødvendig å systematisere etisk refleksjonsarbeid. Trondheim kommune v/helse og velferd er ressurskommune i HOD- og KS-prosjektet "Samarbeid om etisk kompetanseheving". Prosjektet er forankret i Stortingsmelding 25 og i kvalitetsavtalen mellom regjeringen og KS, 2006 – 2010, "Kvalitetsutvikling I helse og omsorgssektoren". Trondheim kommune ønsker gjennom dette prosjektet å etablere en kultur for systematisk etisk refleksjon i helse og velferd. Målsettingen er at ledere/ansatte og studenter/lærlinger skal øke sin evne til å identifisere etiske dilemma, reflektere og drøfte disse for å kvalitetssikre egen praksis:

- Utarbeidet etiske retningslinjer som blir delt ut til alle ansatte.
- STYRK som metode er etablert som en samtale/refleksjonsarena for alle ansatte i helse og velferd .
- Som en del av kvalitetskommuneprosjektet er det etablert en ordning med utviklingsveiledere blant annet som et ledd i å myndiggjøre og bevisstgjøre ansatte på deres rolle i kvalitetssikring av tjenestetilbudet.
- Etablert et system for varsling.
- Kommunens etiske retningslinjer er tema i introduksjonsprogrammet for nye ledere.
- De etiske retningslinjene er tema på felles introduksjonssdag for alle nytilsatte.
- Det er utarbeidet et [metodisk opplegg](#) for etisk refleksjon i virksomhetene.
- Det er etablert refleksjonsgruppe for alle fagkoordinatorer i hjemmetjenesten.
- Det er etablert en obligatorisk assistentopplæring i kommunen der etikk er et sentralt tema.
- Det er etablert refleksjon på 3 enheter, 2 nye er "i startgroppen".
- Informasjon om prosjektet/"etisk dialog" i tjenestenettverkene helse og velferd – høst 2009.

Trondheim kommune arbeider målbevisst med tiltak for å sikre at enhver har rett til et verdig tjenestetilbud, men samtidig ser vi at en slik garanti reiser en del utfordringer:

- Opplevelsen av verdighet er individuell. Hvem og hvordan skal noen kunne overprøve denne opplevelsen ved en evt. uenighet mellom kommune og tjenestemottaker?
- Vil en verdighetsgaranti føre til økt forbruk av kommunale helsetjenester, og vil kommunen bli satt i stand til å dekke verdige tjenestetilbud gjennom økt ramme og en lov når verdigheten i stor grad handler om hva skjer i møtet mellom bruker og tjenesteyter?

Trondheim kommune er positiv til en verdighetsgaranti, men vi er i mot tiltak som er med på å øke forventningsgapet i befolkningen. Vi er usikre på om innføring av verdighetsbegrepet i form av en garanti vil styrke de eldres rettsstilling. Det stilles i lovforslaget bare i noen grad krav til tjenestene utover det som allerede følger av gjeldende rett.

Trondheim kommune

Trondheim kommune ser nødvendigheten av, og behovet for en harmonisering av lovverket, og en tilhørende presisering av forskriften. En felles sosial- og helsetjenestelov vil etter vår mening være et godt virkemiddel for å sikre en ivaretagelse av pasientenes verdighet.

Trondheim kommune stiller seg for øvrig bak høringsuttalelsen fra KS om endringer i kommunehelsetjenesteloven og ny forskrift om en verdig eldreomsorg.

Rådmannen i Trondheim, 10.11.2009

Tor Åm
kommunaldirektør

Eli Jahn Hjorth
rådgiver

Vedlegg: KS sin høringsuttalelse om endringer i kommunehelsetjenesteloven